

Seznam okruhů SZZ z pedagogiky pro SZZ Učitelství pro 1. stupeň ZŠ Seznam platný pro SZZ konané po 1. 1. 2021

1.	Cíle vzdělávání	2
2.	Obsah vzdělávání.....	3
3.	Proces učení	4
4.	Pojetí dítěte a dětství, vstup dítěte do školy.....	5
5.	Žák primární školy	6
6.	Učitel a jeho profese	7
7.	Výuková komunikace.....	8
8.	Primární škola v systému vzdělávání.....	9
9.	Koncepce výuky	10
10.	Metody výuky a organizační formy výuky	11
11.	Individualizace výuky.....	12
12.	Školní třída jako sociální skupina, klima třídy.....	13
13.	Motivace žáka ve výuce.....	14
14.	Hodnocení procesů a výsledků učení	15
15.	Rozvoj počáteční čtenářské gramotnosti	16
16.	Rozvoj počáteční písařské gramotnosti.....	17
17.	Řízení třídy.....	18
18.	Hodnoty ve výchově a výchova k hodnotám.....	19
19.	Spolupráce školy s rodinou a dalšími partnery školy	20
20.	Komenského myšlenky trvale inspirující	21
21.	Principy reformního hnutí a jejich vliv na proměnu školy v 1. polovině 20. století	22
22.	Československé meziválečné reformní hnutí.....	23
23.	Vývoj české školy mezi lety 1948 - 1989	24
24.	Rozvíjení přírodovědné gramotnosti na 1. stupni ZŠ	25
25.	Rozvoj společenskovední gramotnosti na 1. stupni	26

1. Cíle vzdělávání

Klíčová slova a teze: školský zákon; Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+; RVP ZV; ŠVP; vztah cíle a hodnocení; vztah cíle a obsahu vzdělávání (učiva); měřitelnost vzdělávacích cílů; Bloomova taxonomie kognitivních vzdělávacích cílů - revidovaná a nerevidovaná; taxonomie cílů afektivní domény; plánování výuky na základě velkých/klíčových myšlenek (big ideas); personalizované výukové cíle; příprava učitele na výuku; zhodnocení dosažení výukových cílů; diferenciacce/individualizace vzdělávacích cílů

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

STARÁ, J., ZEMANOVÁ, B., HORSKÁ, B. (2020). Obecná didaktika I - Plánování výuky. Dostupné zde: <https://cuni.futurebooks.cz/detail-knihy/obecna-didaktika-i-planovani-vyuky>

KALHOUS, Z. a OBST, O. (2009). *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál.

PASCH, M. et al. (2005). *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál.

STARÁ, J. (2009). *Plánování výuky: úvod do plánování výuky: práce se vzdělávacími cíli: distanční text*. Praha: PedF UK.

SPIPKOVÁ, V. (2005). *Proměny primárního vzdělávání v ČR*. Praha: Portál.

Legislativa. *MŠMT ČR* [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/urednik>

Mezinárodní šetření. *ČŠI* [online]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-spoluprace/OECD/OECD-uvod>

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. *MŠMT ČR* [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

2. Obsah vzdělávání

Klíčová slova a teze: obsah vzdělávání, učivo, vztah učiva a oboru, didaktická analýza učiva, didaktická znalost obsahu; RVP ZV, ŠVP; vztah cíle a obsahu vzdělávání/učiva; vztah učiva a klíčových kompetencí; vztah učiva a průřezových témat; vztah učiva a vzdělávacích standardů; výběr učiva, závaznost učiva, základní vs. rozšiřující učivo; dotváření obsahu učiva učitelem; učebnicové materiály a jiné výukové zdroje a práce s nimi při výběru a zpracování učiva; diferenciací/individualizace obsahu výuky; příprava učitele na výuku; srovnání obsahu vzdělávání v ČR a vybrané zemi; obsah vzdělávání v závislosti na společenských změnách ve vybraném historickém období

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

STARÁ, J., ZEMANOVÁ, B., HORSKÁ, B. (2020). Obecná didaktika I - Plánování výuky. Dostupné zde: <https://cuni.futurebooks.cz/detail-knihy/obecna-didaktika-i-planovani-vyuky>

JANÍK, T., MAŇÁK, J. a KNECHT, J. (2009). *Cíle a obsahy školního vzdělávání a metodologie jejich utváření*. Brno: Paido.

KNECHT, P. (2009). Co je dnes obsahem vzdělávání? *Pedagogická orientace*, 19(2), 120–127. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1228/937>

PASCH, M. et al. (2005). *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál.

SKALKOVÁ, J. (2007). *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada.

Rámcový vzdělávací program pro základní školy, školní vzdělávací programy

3. Proces učení

Klíčová slova a teze: pojem učení; vztah mezi učením a zráním; druhy učení- záměrné a nezáměrné učení, senzomotorické učení, učení imitací, heuristické učení; inteligence, myšlení, metakognice, tvořivost, pozornost, paměť, emoce a jejich vliv na učení; klíčové pojmy, teze a významní představitelé jednotlivých přístupů k učení (behaviorální, kognitivně vývojový přístup, sociokonstruktivistický, humanistický); zkušenostní učení; teorie učebních stylů; kompetence k učení, specifické poruchy učení

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

JEDLIČKA, R., KOŤA, J. a SLAVÍK, J (2018). *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada. (Kapitola 4).

MÁLKOVÁ, G. (2009). *Zprostředkované učení: jak učit žáky myslet a učit se*. Praha: Portál.

MAREŠ, J. (2013). *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál. (Kapitola 3 a 5).

STUHLÍKOVÁ, I. (2007). *Základy psychologie emocí*. Praha: Portál. (Kapitola 5).

ŠKODA, J. a DOULÍK, P. (2011). *Psychodidaktika Metody efektivního a smysluplného učení a vyučování*. Praha: Grada.

4. Pojetí dítěte a dětství, vstup dítěte do školy

Klíčová slova a teze: pojetí dítěte (včetně různorodých historických podmínek); pojetí dětství jako svébytné etapy v životě člověka; dítě v osobnostně rozvíjejícím konceptu vzdělávání a výchovy; význam poznávání dítěte v profesi učitele, práva dítěte; význam přípravy na školu a roli žáka; adaptační období po vstupu do základního vzdělávání

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

HEJLOVÁ, H. (2010). *Práva dítěte ve vzdělávání - výzva pro učitele*. Praha: PedF UK.

HEJLOVÁ, H., OPRAVILOVÁ, E., UHLÍŘOVÁ, J. a BRAVENÁ, N. (2013). *Nahlížení do světa dětí*. Praha: PedF UK.

HELUS, Z. (2009). *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha: Portál.

KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. et al. (2010). *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál.

LENDEROVÁ, M. a RÝDL, K. (2006). *Radostné dětství: dítě v Čechách devatenáctého století*. Praha: Paseka.

RÝDL, K. (1994). *Alternativní pedagogické hnutí v současné společnosti*. Brno: Marek Zeman.

5. Žák primární školy

Klíčová slova a teze: charakteristiky žáka primární školy v kognitivní, afektivní, psychomotorické oblasti; porovnání charakteristik žáka primární školy se žákem mateřské a sekundární školy; vstup žáka do základní školy- školní zralost a připravenost, přípravné třídy a odklad školní docházky; proměny charakteristik žáka mezi 1. a 5. ročníkem a jeho příčiny; nejvýznamnější teorie vývojové psychologie a psychologie osobnosti; osobnost žáka; osobnostní typy; gender; typy žáků; metody a postupy poznávání žáka; potřeby žáka

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

DANDOVÁ, E., KROPÁČKOVÁ, J., NÁDVORNÍKOVÁ, H., PRAVCOVÁ, D. a PŘÍKAZSKÁ, I. (2018). *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe.

HELUS, Z. (2009). *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál.

MERTIN, V. a KREJČOVÁ, L. (2016). *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika*. Praha: Wolters Kluwer.

MIKOVÁ, Š. a STANG, J. (2015). *Typologie osobnosti u dětí: využití ve výchově a vzdělávání*. Vydání druhé. Praha: Portál.

VÁGNEROVÁ, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum.

6. Učitel a jeho profese

Klíčová slova a teze: specifika profese učitele; profesní kompetence; vzdělávání učitelů; profesní rozvoj učitelů a způsoby jeho podpory; profesionalizace učitelství; standard profese učitele, typologie učitelů, vyučovací styl učitele, učitelovo pojetí výuky; autodiagnostika a sebereflexe učitele; psychohygiena učitele, syndrom vyhoření; učitel-výzkumník; akční učitelský výzkum; aktuální problémy učitelské profese; aktuální legislativa

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

FENSTERMACHER, G. D. a SOLTIS, J. F. (2008). *Vyučovací styly učitelů*. Praha: Portál.

SPIPKOVÁ, V. a JANÍK, T. et al. (2016). *Vzdělávání a profesní rozvoj učitelů v teoretické a výzkumné reflexi*. Monotematické číslo časopisu *Pedagogika*, 4/2016, 365 – 367.

TALIS. (2018). *Národní zpráva*. (2018). Praha: ČŠI. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/TALIS/Narodni-zpravy/Mezinarodni-setreni-TALIS-2018-Narodni-zprava>

ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, M. *Techniky osobnostního rozvoje a duševní hygieny učitele*. Praha: Grada.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada. (Kapitola 1-2).

7. Výuková komunikace

Klíčová slova a teze: vztah mezi komunikací a učením, autoritativní a dialogický diskurz, přístupy aplikující efektivní výukovou komunikaci, význam konceptuálního tlaku při učení, učitelovy otázky ve výuce, řízení komunikace učitelem, participace žáků na výukové komunikaci, vztahová rovina ve výukové komunikaci, verbální komunikace; neverbální komunikace; komunikační síť ve třídě; popisný, posuzující jazyk; chyba při učení; interakce s žáky; vztahové a věcné signály v komunikaci; respektující komunikace; komunikace v konfliktu, význam Vygotského teorie pro učení, význam Brunerovy koncepce lešení pro učení,

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

ŠEĎOVÁ, K., ŠALAMOUNOVÁ, Z., ŠVAŘÍČEK, R., SEDLÁČEK, M., MAJCÍK, M. a NAVRÁTILOVÁ, J. (2019). *Výuková komunikace*. Brno: Muni press.

DEVITO, J. A. (2008). *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada.

KOPŘIVA, P. (2008). *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála.

KŘIVOHLAVÝ, J. a MAREŠ, J. (1995). *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita.

ROSENBERG, M. (2016). *Nenásilná komunikace*. Praha: Portál.

8. Primární škola v systému vzdělávání

Klíčová slova a teze: školský vzdělávací systém; ISCED; srovnání českého a vybraného zahraničního systému; indikátory srovnávání školských systémů; informační zdroje pro srovnání školských vzdělávacích systémů; jednotný, selektivní školský systém; přechod mezi preprimárním, primárním a nižším sekundárním typem vzdělávání; inkluzivní systém

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

JEŽKOVÁ, V., GREGER, D. et al. (2007). *Školní vzdělávání. Zahraniční trendy a inspirace*. Praha: Karolinum.

PRŮCHA, J. (2006). *Vzdělávání a školství ve světě: základy mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*. Praha: Portál.

WALTEROVÁ, E. (2006) *Srovnávací pedagogika: vývoj a proměny v globálním kontextu*. Praha: PedF UK.

České školství v mezinárodním srovnání. *MŠMT ČR* [online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/ceske-skolstvi-v-mezinarodnim-srovnani-1>

Eurydice. *European Commission* [online]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/index_en.php_en

9. Koncepce výuky

Klíčová slova a teze: transmisivní pojetí; konstruktivistické pojetí; alternativní pedagogické koncepce; inovativní programy (pedagogické inovace); učitelovo pojetí výuky; koncepční principy výuky – např. individualizace, kooperativní učení); výuka orientovaná na dítě/na obsah; společné vzdělávání; inkluze

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

HEJNÝ, M. a KUŘINA, F. (2001). *Dítě, škola a matematika: konstruktivistické přístupy k vyučování*. Praha: Portál.

KALHOUS, Z., OBST, O. et al. (2009). *Školní didaktika*. Praha: Portál.

RÝDL, K. (1994). *Alternativní pedagogické hnutí v současné společnosti*. Brno: Marek Zeman.

ŠKODA, J. a DOULÍK, P. (2011). *Psychodidaktika*. Praha: Grada.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. (2007). *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada.

10. Metody výuky a organizační formy výuky

Klíčová slova a teze: klasifikace vyučovacích metod; metody aktivního učení; hra ve výuce; výchovné a výukové strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků (RVP ZV); individualizace a diferenciací metod a forem výuky; problémová výuka; konstruktivistické pojetí výuky; postupy programu Začít spolu a RWCT

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

KREJČOVÁ, V. a KARGEROVÁ, J. (2011). *Začít spolu*. Praha: Portál.

MAŇÁK, J. a ŠVEC, V. (2003). *Výukové metody*. Brno: Paido.

TOMKOVÁ, A. (2007). *Program Čtením a psaním ke kritickému myšlení v primární škole*. Praha: PedF UK.

TOMKOVÁ, A. et al. (2009). *Učíme v projektech*. Praha: Portál.

Formy výuky. *Metodický portál RVP* [online]. Dostupné z:

http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/F/Formy_v%C3%BDuky

Charakteristiky jednotlivých metod a forem výuky. (2010). In: *Národní ústav odborného vzdělávání* [online]. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/manual_archu.pdf

11. Individualizace výuky

Klíčová slova a teze: individuální potřeby, deprivace, individualizace, diferenciacce, segregace, integrace, inkluzivní vzdělávání, skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci mimořádně nadaní v běžné škole, individuální vzdělávání, individualizace v aktuální legislativě a kurikulárních dokumentech, podpůrná opatření, princip individualizace v dějinách pedagogiky a různých typech škol, osobnostní typy, učební styly; pedagogická diagnostika, prevence i intervence u žáků s SVP a žáků mimořádně nadaných; strategie diferenciacce výuky v heterogenní třídě, spolupráce s rodiči a odborníky

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

LECHTA, V. et al. (2016). *Inkluzivní pedagogika*. Praha: Portál.

MIKOVÁ, Š. a STANG, J. (2015). *Typologie osobnosti u dětí: využití ve výchově a vzdělávání*. Praha: Portál.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. et al. (2011). *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada. (Kapitola 11 a 26).

VÁGNEROVÁ, M. (2014). *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál.

Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání [online]. Dostupné z: <https://cosiv.cz/cs/>

Inkluze v praxi [online]. Dostupné z: <http://www.inkluzevpraxi.cz/>

Inkluzivní škola [online]. Dostupné z: <https://www.inkluzivniskola.cz/>

Nadané děti [online]. Dostupné z: <http://www.nadanedeti.cz/>

Podpora inkluze. *Katalog podpůrných opatření* [online]. Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/>

Podpora inkluze. *NÚV* [online]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p-kap/podpora-inkluzi>

12. Školní třída jako sociální skupina, klima třídy

Klíčová slova a teze: sociální skupina, její struktura a dynamika; role a pozice ve skupině; role třídního učitele; složení tříd; metody a postupy diagnostiky třídy; složky klimatu, znaky dobrého klimatu; postupy při podpoře bezpečného klimatu, stmelování kolektivu a rozvoj sociálních dovedností žáků; osobnostní a sociální výchova; konflikty a narušené vztahy ve skupině; šikana; dívky a chlapci ve skupině; začlenění žáků se SVP; vztahy mezi třídami; třída v kontextu školy jako společenství; zodpovědnost žáků za třídní/školní společenství, spolupráce s odborníky

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

HERMOCHOVÁ, S. (2005). *Skupinová dynamika ve školní třídě*. Kladno: Aisis.

JANOŠOVÁ, P., KOLLEROVÁ, L., ZÁBRODSKÁ, K. et al. (2016). *Psychologie školní šikany*. Praha: Grada.

Odyssea [online]. Dostupné z: <http://www.odyssea.cz/>

13. Motivace žáka ve výuce

Klíčová slova a teze: vztah motivace a potřeb, hierarchie potřeb; potřeby ve vztahu k učení (poznávací, sociální, emocionální, výkonové); typologie žáků z hlediska výkonových potřeb, práce učitele s výkonovou motivací; vnitřní a vnější zdroje motivace; způsoby (metody) podpory a rozvíjení vnitřní motivace k učení; pozitivní a negativní motivace; motivace-tvořivost; motivace-kázeň; motivace-metody a organizační formy; hodnocení a zpětná vazba; motivace – učební styl; motivace – vyučovací styl učitele; školní úspěšnost – neúspěšnost

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

ČÁP, J. (2017). *Psychologie pro učitele*. Portál: Praha.

HRABAL, V. a PAVELKOVÁ, I. (2011). *Školní výkonová motivace žáků: Dotazník pro rodiče* [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání. Dostupné také z: http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/24_Skolni_vykonova_motivace_zaku.pdf

PAVELKOVÁ, I. (2002). *Motivace žáků k učení. Perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci*. Praha: PedF UK.

PAVELKOVÁ, I. a FRENC, M. (2000). Typizování žáků učitelem. In D. Heller, a Šturma, J. *Psychologie pro třetí tisíciletí* (s. 217 – 221). Olomouc: Test centrum.

Tělesná postižení a závažná onemocnění. *Katalog podpůrných opatření* [online]. Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/telesne-postizeni-a-zavazna-onemocneni/modifikace-vyucovacich-metod-a-forem/4-2-7-podpora-motivace-zaka-2/>

14. Hodnocení procesů a výsledků učení

Klíčová slova a teze: význam hodnocení pro učení; funkce hodnocení; vztah hodnocení a dalších didaktických kategorií; typy hodnocení: formativní, sumativní, finální, průběžné, písemné, ústní, kritériální, normativní, vrstevnické, sebehodnocení, zpětná vazba, hodnocení dle individuální a sociální vztahové normy; formy hodnocení; obsah hodnocení – kritéria hodnocení ve vztahu k cílům vzdělávání (závazným cílům, které určují kurikulárními dokumenty, konkrétním cílům dané výukové jednotky, individualizovaným cílům), přístup k chybě žáka, popisný a hodnotící jazyk učitele; techniky formativního hodnocení; testování; žákovské portfolio; participace rodičů v oblasti hodnocení; reflexe; mapy učebního pokroku; ČSI; mezinárodní měření výsledků ve vzdělávání

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

KOŠŤÁLOVÁ, H., MIKOVÁ, Š. a STANG, J. (2008). *Školní hodnocení žáků a studentů*. Praha: Portál.

KRATOCHVÍLOVÁ, J. (2011). *Systém hodnocení a sebehodnocení žáků: zkušenosti z České republiky i Evropských škol*. Brno: MSD.

SLAVÍK, J. (1999). *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi*. Praha: Portál.

STARÝ, K. a LAUFKOVÁ, V. (2016). *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál.

WILIAM, D. a LEAHY, S. (2016). *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: ve spolupráci s nakladatelstvím Martina Romana a projektem Čtení pomáhá vydala EDUKAČNÍ LABORATOŘ.

15. Rozvoj počáteční čtenářské gramotnosti

Klíčová slova a teze: čtenářská gramotnost; pregramotnost a počáteční čtenářská gramotnost; zahraniční výzkumy čtenářské gramotnosti; metody rozvoje počáteční čtenářské gramotnosti; inovace a variabilita ve školním rozvoji počáteční čtenářské gramotnosti; cíle, obsah a hodnocení rozvoje počáteční čtenářské gramotnosti

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

KŘIVÁNEK, Z. a WILDOVÁ, R. (1998). *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: Univerzita Karlova.

TYMICHOVÁ, H. (1996). *Nauč mne číst a psát*. Praha: SPN.

WILDOVÁ, R. (2004). *Rozvoj počáteční čtenářské gramotnosti*. Praha: PedF UK.

WILDOVÁ, R. a RONKOVÁ, J. et al. (2019). *Rozvoj pregramotnosti v předškolním vzdělávání. Metodika k aktivitám.: Čtenářská pregramotnost*. Praha: PedF UK.

WILDOVÁ, R. et al. (2002). *Aktuální problémy didaktiky prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: PedF UK.

16. Rozvoj počáteční písařské gramotnosti

Klíčová slova a teze: počáteční písařská gramotnost; psaní leváků; vázané a nevázané písmo; alternativní metody výuky psaní, inovace a variability; současná koncepce rozvoje počáteční písařské dovednosti

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

DOLEŽALOVÁ, J. (2010). *Rozvoj grafomotoriky v projektech*. Praha: Portál.

KŘIVÁNEK, Z. a WILDOVÁ, R. (1997). *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: PedF UK.

LENCOVÁ, R. (2008). *Comenia Script: praktický manuál*. Praha: Svět.

TYMICHOVÁ, H. (1996). *Nauč mne číst a psát*. Praha: SPN.

WILDOVÁ, R. et al. (2002). *Aktuální problémy didaktiky prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: PedF UK.

17. Řízení třídy

Klíčová slova a teze: behavioristické postupy při řízení třídy (zpevnování žádoucího chování); humanistický přístup k řízení třídy; pravidla; sebeřízení ve vazbě na věková a individuální specifika žáků; řízení třídy ve vazbě na vyučovací styl; zadávání instrukcí a poskytování podpor; spolupráce s dalším učitelem, asistentem pedagoga, spec. pedagogem, školním psychologem ve třídě; autorita učitele, případně dalšího dospělého ve třídě; kázeň a její percepce; příčiny a prevence rušivého chování; metody a organizační formy pro efektivní řízení třídy ve společném vzdělávání; využití vyučovacího času; plánování s ohledem na řízení třídy - třídní management

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

AUGER, M. T. a BOUCHARLAT, Ch. (2005). *Učitel a problémový žák*. Praha: Portál.

BENDL, S. (2011). *Školní kázeň v teorii a praxi*. Praha: Triton.

FONTANA, D. (2003). *Psychologie ve školní praxi*. Praha: Portál. (Kapitola 13).

STARÁ, J. (2009). Jak předcházet rušivému chování ve třídě a jak jej řešit? *Učitelské listy*. [online]. Dostupné z: <http://www.ucitelske-listy.cz/2009/09/jana-stara-jak-predchazet-rusivemu.html>

VALÍŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. (2007). *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada. (Kapitola k autoritě).

18. Hodnoty ve výchově a výchova k hodnotám

Klíčová slova a teze: hodnota; hierarchie hodnot; hodnotové obsahy ve vztahu k hodnotám společnosti; hodnotová orientace žáka, vlivy na ni a její pedagogické ovlivňování; morální vývoj dítěte; identitní procesy; kultura školy; skryté kurikulum; prostředky (metody, postupy); výchovy k hodnotám; práva dítěte; etika práce učitele, výchova k hodnotám v RVP ZV

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

HEJLOVÁ, H. (2010). *Práva dítěte ve vzdělávání - výzva pro učitele*. Praha: PedF UK.

PELCOVÁ, N. a SEMRÁDOVÁ, I. (2014). *Fenomén výchovy a učitelská etika povolání*. Praha: Karolinum.

POL, M. et al. (2005) *Kultura školy*. Brno: Masarykova univerzita.

RVP ZV

STARÁ, J. (2016). *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*. Praha: Národní institut pro další vzdělávání.

VACEK, P. (2011). *Psychologie morálky a výchova charakteru žáků*. Hradec Králové: Gaudeamus.

19. Spolupráce školy s rodinou a dalšími partnery školy

Klíčová slova a teze: rodina, komunikace a spolupráce; očekávání rodičů vůči škole; vztahy, modely spolupráce školy a rodiny; problémový rodič; způsob výchovy v rodině; bariéry ve spolupráci rodiny a školy; programy a iniciativy zaměřené na spolupráci školy a rodiny; typologie rodičů; komunita rodiny a školy; partnerství s odborníky, institucemi zaměřenými na výchovu a vzdělávání a péči o dítě

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

ČAPEK R. (2013). *Učitel a rodič* (s. 18). Praha: Grada.

ČERNÝ, K., GREGER, D. et al. (2010). Pohledy na budoucnost české školy: rodiče a veřejnost. *Orbis scholae*, 4 (3), 93–109.

FELCMANOVÁ, A. et al. (2013). *Rodiče nečekaní spojenci. Jak rozvíjet partnerský dialog mezi školou a rodinou*. Praha: Člověk v tísni o.p.s.

POCHE KARGEROVÁ, J. (2018). *Spolupráce s rodinou a komunitou v programu Začít spolu*. Praha: Pasparta.

RABUŠICOVÁ, M. et al. (2004). *Škola a (versus) rodina*. Brno: Masarykova univerzita.

20. Komenského myšlenky trvale inspirující

Klíčová slova a teze: škola (organizace, struktura vzdělávacího systému, životní etapa); cíl a obsah vzdělání; vyučování; didaktické zásady; jazykové vyučování; celoživotní vzdělávání; rovný přístup ke vzdělání; pojetí člověka; pojetí dítěte a dětství; pojetí hry; náprava lidské společnosti

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

ČAPKOVÁ, D. (1987). *Myslitelsko-vychovatelský odkaz Jana Amose Komenského*. Praha: Academia.

KOMENSKÝ, J. A. (1948). *Velká didaktika*. Brno: Novina. (Kapitola 22, 27, 29).

KOMENSKÝ, J. A. (1958). Velká didaktika. In: J. A. KOMENSKÝ. *Vybrané spisy. Sv. I.* Praha: SPN. (s. 193-199, 233-248).

UHLÍŘOVÁ, J. (2003). *Role hry v Komenského pedagogické koncepci*. Praha: PedF UK.

21. Principy reformního hnutí a jejich vliv na proměnu školy v 1. polovině 20. století

Klíčová slova a teze: pedocentrismus, Koperníkovský obrat ve výchově; principy: individualizace, činnost, vnitřní motivace - zájem žáka, zdar, spojení školy se životem, svoboda, přirozená kázeň; projektová metoda; "nová škola" x "stará škola"; paralely školské reformy, inspirace pro současnost

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

KASPER, T. a KASPEROVÁ D. (2008). *Dějiny pedagogiky*. Praha: Grada. (s. 111-115, 130-197).

22. Československé meziválečné reformní hnutí

Klíčová slova a teze: praxe: hnutí učitelů pokusníků, individuální pokusy, reformní pokusné školy; teorie: pedagogika jako vědní disciplína, duchovědná x experimentální pedagogika, školská reforma, vysokoškolské vzdělání učitelstva všech školských stupňů, jednotná školská soustava, duchovědná x experimentální pedagogika, jednotná školská soustava

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

SPĚVÁČEK, V. (1978). *Průkopníci českých pokusných škol*. Praha: SPN.

UHLÍŘOVÁ, J. (2004). *Problémy československé školské reformy v meziválečném období*. sv. 1 a 2. Praha: PedF UK.

VÁŇOVÁ, R. (1995). *Československé školství ve 30. letech*. Praha: PedF UK.

23. Vývoj české školy mezi lety 1948 - 1989

Klíčová slova a teze: zrušení školského dualismu, odmítnutí principů reformního hnutí, jednotnost – uniformita, kolektiv; legislativa – 1948, 1953, 1960, 1978, 1984, 1990; základní škola, národní škola, osmiletá střední škola, základní devítiletá škola; povinná školní docházka, akcelerace dětského vývoje, ideologizace školy

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

UHLÍŘOVÁ, J. (2013). *Hledání cesty profesionalizace učitelů primární školy v letech 1948 – 1989*. Praha: PedF UK.

UHLÍŘOVÁ, J. (2011). Vzdělávání učitelů pro primární školu (1. stupeň) po druhé světové válce v proměnách času (do r. 1989). *Pedagogika*, 61 (4), 2011, 344-357.

24. Rozvíjení přírodovědné gramotnosti na 1. stupni ZŠ

Klíčová slova a teze: základy přírodních věd v prvouce a přírodovědě; Člověk a jeho svět – přírodovědná část, práce s rostlinným materiálem ve výuce prvouky a přírodovědy; didaktické metody a organizační formy ve výuce prvouky a přírodovědy; projektové vyučování; badatelské vzdělávání; environmentální vzdělávání a výchova na 1. stupni ZŠ; příprava na vyučování prvouky a přírodovědy; tvorba a hodnocení pracovních listů a didaktických testů; učebnice prvouky a přírodovědy

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

SKÝBOVÁ, J. (2004). *Environmentální vzdělávání a výchova na prvním stupni základních škol*. Praha: Pedagogické centrum.

SKÝBOVÁ, J. (2007). *Vybrané kapitoly z didaktiky přírodovědné části prvouky a přírodovědy*. Praha: PedF UK.

SKÝBOVÁ, J. (2007). *Základy přírodních věd: Botanika pro učitelství I. stupně*. Praha: PedF UK.

TEODORIDIS, V. a SKÝBOVÁ, J. (2010). *Základy geologie, ekologie a problematiky životního prostředí pro učitelství I. stupně*. Praha: PedF UK.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Učebnice, pracovní sešity a metodické příručky pro prvouku a přírodovědu.

25. Rozvoj společenskovední gramotnosti na 1. stupni

Klíčová slova a teze: současné pojetí společenskovedního vzdělávání v RVP ZV; způsob uspořádání učiva: oborový a tematický, jejich přínos a rizika; cíle historického učiva, cíle zeměpisného učiva, cíle politického učiva (učiva o současné společnosti); výukové metody vhodné pro rozvoj společenskovední gramotnosti; badatelské metody v společenskovedním vzdělávání; nosné (velké) myšlenky (podstatná zobecnění) a obsah učiva; příprava učitele na výuku; analýza učebnic prvouky a vlastivědy

Orientační seznam literatury a dalších zdrojů:

DVOŘÁKOVÁ, M. a DVOŘÁK, D. (2005). Společenskovední vzdělávání. In: V. Spilková. *Proměny primárního vzdělávání v ČR*. Praha: Portál.

DVOŘÁKOVÁ, M., STARÁ, J. a STRAŠÁK, Z. (2010). *Společnost: člověk a jeho svět: pro 4. ročník základní školy*. Plzeň: Fraus.

DVOŘÁKOVÁ, M., STARÁ, J. a STRAŠÁK, Z. (2011). *Společnost: člověk a jeho svět: pro 5. ročník základní školy*. Plzeň: Fraus.

STARÁ, J. (2004). *Výchova k demokratickému občanství v primární škole*. Praha: PedF UK.

STARÁ, J. a STARÝ, K. (2017). Studie výuky dějepisného učiva na 1. stupni ZŠ. *Pedagogická orientace*, 27(1), 6-29.